

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

De mutatione officij unius in officium alterius diei, stando semper in eodem ritu.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

Septima difficultas.

De mutatione Officij unius in Officium alterius diei.

De mutatione, stando Temper in eodem ritu.

20. Licetne alicui sine peccato recitare Officium pro Officio? Varia Doctoꝝ placita tribus distis resoluendo.

21. Dico primò, si id raro sine causa ob solam communitatem, v.g. si error venialiter: si verò fiat ex aliquo causa, ut ratione studij, iuicris, infirmia valetudinis, vel etiam ratione non vulgaris devotionis (idem si ex semiduplici, facias duplex) ne venialiter quidem peccati) extra contemptum, vel animum introducendi ritum novum, ut semper supponimus) si etiam Officium quod assumitur, sit brevius, longius quod omittitur. Ita Cister. Fil. Sa. Zanolas Val. Less. Valquez, Castro Pal. L. 17. alique apud Dian. p. 2. r. 1. 2. de Hor. Cen. res. 4. & Pelliz. tom. 1. man. Reg. r. 1. cap. 8. a. n. 73. Ratio est, quia præceptum de percurrendis Horis jam servatur, quod substantiam: & ex alio capite, etiam modus, hoc est, recitatio secundum formam præscriptam pro hoc die, negligatur, unde & peccetur, si fiat sine causa: ratio cum tam raro fit, non videtur offensio gravis, & ex causa videtur nulla. Huc reduco inadvertentiam: non enim cum, qui inadvertenter Officium pro Officio recitavit, obligo ad refundendum proprium alius diei, quævis commode possit, quia illa inculpabilis inadvertentia una est ex prædictis causis, cum non presumitur Ecclesia velle ad duo Officia obstringere eum, qui sine culpa est.

22. Dico secundò, non propterea licere etiam semel, aut iterum, omisso proprio, recitare Officium octavae Resurrectionis: Sic Diana p. 7. r. 1. 1. res. 7. Pelliz. loc. cit. num. 73. Ratio est, quia hoc adeò breve est, ut omisso proprio Officij sane notabiliter longioris, non censetur res levis, quæ ex aliquibus ex dictis causis commutari queat.

23. Dico tertio, si id sæpè fiat, peccati mortaliter. Ita Suarez, Regim. Fill. Bonalique apud eundem Castro. loc. citum. 18. & apud Marchinum de ordine, r. 2. p. 6. cap. 12. diff. 4. Sæpè autem fieri dicitur, quando sine electu, & communiter (ut in similibus, moraliter modo à prudenti decerni solet) Sacerdos dista mutatione uteretur. Ratio dicti est, quia Pius V. non solum prout politer præcipit esse percurrendum Officium Romanum veluti in genere, sed etiam esse percurrendum illud, quod tali die præcipitur, ut attentè legenti Bullam planum fiet, præscriptum ibi: *Qui tenentur ad Officium sed præcipi, ut quædam solvant ex huiusmodi Breviarij præscripto, & ratione*: Cum ergo qui sæpè mutat Officium lædat graviter Bullæ præscriptum, mortaliter peccabit.

24. Dices, ex his Bullæ verbis sequetur peccati mortaliter, etiam si uno die fieret mutatio, sicuti si uno die omittitur omnino Officium, quia jam non servatur Pij V. præscriptum: at supra dictum est solum peccati venialiter, si sine causa id, uno vel altero fiat die.

Respond eo ex his verbis Bullæ solum sequi peccati, & fieri contra præceptum Pij, quod sane concedimus etiam pro uno, vel altero die: At utrum mortaliter, an venialiter, dependet à gravitate, vel levitate materie; quoniam igitur relinquere proprium diei, & aliud Officium ejusdem Breviarij raro assumere, leve quid est, ideo peccatur solum venialiter; at, quia tum sæpè mutare Officium pro Officio, tum relinquere Officium, nullum aliud simile ex eodem Breviario supponendo, grave est, ideo mortaliter sic peccabitur.

25. Sed adhuc super sunt aliquot variolæ, ac practice quæstiones. Prima sic proponitur. Sacerdos Panormitanus hodie sub Vespera Panormi existens, ubi dies currit festus, cras est perterritus Montem Regalem, ubi celebrabitur memoria S. Castri Patroni: poteritne hic Sacerdos hoc festo Panormi recitare Matutinum S. Ca-

stri, & primas Vesperas? Respondeo posse; sed non obligari: Ratio est, quia cum cras sit futurus peregrinus in ea civitate, poterit, sed non sub obligatione se ibi reddere illi Ecclesie conformem, & cras Officio S. Castri operari dare: cum ergo Officium hoc vespertinum sit pars officij crastini, non est improbabile posse illud anticipato tanquam pertinens ad diem crastinum licite ab huiusmodi Sacerdote persolveri.

Quid, si is Panormi percurrerit Matutinum festi? Quando advenit cras Montem Regalem, meliusne proficietur horas festi, an assumer illas S. Castri? Respondet æquè utrumque. Nam si recitabit de feria; se conformabit cum Officio à se legitime incepto, si de Sancto, se conformem reddet loco. Utrum ex his melius, in privato Officio, non discerno, ideo quod magis gerens nam Missam, & Horas in Choro, quia sunt publica, de Sancto sunt celebranda.

26. Secunda quæstio. Sacerdos Panormi, v.g. non recitavit Officium de S. Ignatio, quia dies ejusdem fuit impeditus à Patrono Civitatis Panormi. Jam is discedit Panormo, venitque Montem Regalem, v.g. ubi jam S. Ignatij Officium persolutum est; ad quid obligabis Sacerdotem hunc Panormitanum? Respondeo illum non obligo ad recitandum Officium S. Ignatij, licet enim possit, quia potest sequi ritum suæ Ecclesie, donec alterius Ecclesie domicilium fixum non acquirit; at minime obstringitur illud S. Ignatij Officium reassumere, cum sibi concessa sit facultas assumendi mores loci, ubi eo die adest, ejusdemque diei Officia persolvendi: cum igitur eo loco nihil de S. Ignatio recitetur, nec ipse ex obligatione recitabit.

27. Tertia quæstio est. An liceat cuilibet ritum socij, cum quo Officium recitat, rationemque sequi, v.g. Regularis recitat hodie de suo Patrono Officium duplex, vel ex privilegio de Conceptione Virginis, mihi qui deberem de feria, licetne recitare de illo Patrono, si ut focus ab eo Religioso, etiam nulla accedente causa, ad secum recitandum adhibear?

Respondeo licere, nisi sit aliunde vetitum. Idemque esse, si ille habet facultatem anticipandi horam, licebit enim, & mihi propter dictam Societatem, anticipare recitare. Ita Henrici, alique apud Quintanad. r. 8. sing. 8. n. 9. Ratio utriusque est, quia id videtur consequi ex natura societatis, in quo contractu pares sunt socij in lucro. Rursus, quod lex seu privilegium disponit in uno ex correlativis, extendi solet ad aliud, cum correlativorum eadem sit ratio, l. fin. ff. de acceptilat. & alibi Navarr. c. 22. n. 47. alique apud eundem Quintanad. ibid.

28. Dices, ex hoc sequi mihi Romano licere si advocer ad recitandas horas ab Ambrosiano Sacerdote, Ambrosiano Officio obligationi meæ satisfacere, quod durum videtur. Respondeo hoc non sequi; id enim est peculiariter prohibitum, ut ex mox dicendis n. 33. constabit, quod ego notavi in responsione dum dixi (nisi aliunde sit vetitum.)

29. Quarta quæstio. Ille qui ex errore de festo duplici, vel semiduplici die proprio non recitavit, poteritne recitare de eo, prima, die non impedita Officio novo Lectionum: An potius debebit omittere eodem anno ejusmodi festum duplex, vel semiduplex? Respondeo. Probabilius est cum Quintan. ibid. singul. 9. debere omittere: probabile tamen est, & tutum posse dicto die non impedito recitare. Ratio prioris est, quia onus Officij, est alligatum illi diei, evolante ergo die, evolat & onus.

Multò magis, quia sic perturbaretur nimis sæpè ordo Breviarij. Ratio posterioris est, quia Sancti, & recitantes habent jus, ut recitetur ejusmodi Officium in eo anno: ergo non sunt eo privandi sine ulla sua culpa, l. crimen, ff. de penis 12. reg. juris in 6. & alibi. Adde esse quidem onus additum illi diei, sed non ita, ut non possit transferri, quando dies ea oblivio impeditum fuerit, non videtur turbari ordo Breviarij, sed ejus Rubricæ potius observari, si omnia reassumantur.

30. Quinta

30. Quinta quaestio. Quid fiet, si contra quis hodie recitavit de festo, quod debebat, aliquid ex diebus sequentibus recitare? Respond. vel die illo sequenti iterum recitet de festo: quod puto probabiliter cum Quintan. *ibid. sing. 5.* vel dicto die sequenti recitet (sed privatim) illud Officium, quod deberet recitari si festum non esset, quod certe non est improbabile cum eodem *ibid.* Ratio prioris est, quia festum possidet proprium Officium eod. die, ergo non debet omitti propter errorem ante factum de praecedenti. Adde absolum esse, dum omnes eo tempore recitant de Sancto, te de Feria, vel simplici recitare. Ratio posterioris est, quia institutum est, bis de eodem Sancto idem Officium recitari, multo magis, quam Sanctis factum est satis per illam veluti anticipatam solutionem. Unde licet Sanctus possideat contra alios, non tamen contra me, qui iam solvi: & licet sit absolum, si hoc fiat in Choro, vel Missa, ubi sic fieri certe negandum est, non est absolum, si fiat privatim.

31. Sexta quaestio, hodie per oblivionem Sacerdos recitavit Vesperas, vel Matutinum cum Laudibus diversionem ab eo, quod legitime erat recitandum est, v.g. erat recitandum de duplici, recitavit de feria, vel de alio duplici, quid melius faciet, prosequeturne Officium inceptum per errorem, an recitabit reliquum Officij diei sequentis, omisso Matutino, quod legitime recitare debebat? Respond. Licet optabile sit, ut repetat, quod erravit, tamen non obligatur, ut ex dictis *supra* constare potest: satis autem erit si solum recitet reliquum de Officio proprio, quod currit; Ratio est, quia, ubi comprehenditur error, ibi corrigendus est: non obligatur autem repetere illud Matutinum, quod erat recitandum, quia bona fides eum excusat: eò, vel maxime, quod per aequivalentiam pensum jam solvit. Aliquis ita forte esse iudicabit Sacerdotem hunc posse prosequi quod reliquum est Officij, recitando hoc congruentes Matutinum, & Laudibus, quamvis per errorem recitatis, quia major pars debet tenere ad le minorem: Ita idem *ibid. n. 4.* sed non assentior, quia id esset velle errorem approbare. Adde semper meliorem debere esse conditionem possidentis: at nunc possidet jus officij huius diei, non alterius à te per errorem recitata.

32. Septima quaestio. Dixi in *opusculo de Sac. Mis. lib. 2. c. 6. §. 1. n. 7.* congruentius Capellano Monialium esse, si Missam in Ecclesia Monasterii celebret de Sancto, quem Moniales forte propter suum ritum proprium celebrant (sed ex Missali proprio; quo ipse legitime utitur); quia se concordem reddere debet cum solemnitate earum, quibus inservit. Jam quid de Officio? potestne & domi Officium privatim de ejusmodi Sancto recitare?

Respond. Judico satis probabile cum Quintan. *tr. 8. sing. 7.* posse cum suo Breviario proprio; ratio est, quia connexorum, seu correlativorum, idem est iudicium, si ergo potest Missam, poterit & Officium, & iure quidem, quia hic aequiparatur Beneficiario, qui potest ex sententia aliorum, cum eodem *ibid. sing. 8.* immo ex aliorum sententia cum Azor. Regina alique apud eundem *ibid.* obligatur recitare Officium Ecclesiae in qua habet beneficium, in quocunque ipse tandem loco residet: cum ergo Capellanus Monialium sit additus servitij Ecclesiae illarum, congruum est, ut juxta illas oret in iis, in quibus expressè non prohibetur, ubicunque ipse residet. Cum igitur non prohibetur, quoad conformitatem Officij, prohibetur verò à Pio V. in Bulla initio Missalis primò sita, quoad diversitatem Breviarij, illud poterit, non autem hoc.

De mutatione Officij proprii ritus in alienum.

33. Certum mihi est in gravem culpam eum prolabi, qui obstrictus recitare more Romano, recitet etiam pro uno tantum die, more peculiaris Ecclesiae, verb. gratia, Mediolanensis. Ita Castr. Pal. *tr. 2. tr. 7. d. 2. p. 2. §. 2.* Ratio est, quia Pius V. *Quod à nobis*, expressè edicit eum, qui suae Ecclesiae orandi formam non custodit, praecipio non satisfactorum: at praecipio non satisfacere

vel per unum diem, materia gravis est. Contra verò, obstrictum orare more peculiaris Ecclesiae non puto peccaturum, si nulla praemissa licentia uno vel altero die, Roma totum est privatim oret. Ita Sa. Caic. Suar. Bon. Lall. apud eundem Castr. Pal. *num. 3.* quia tunc conformiter reddit Romana Ecclesiae omnium Matris, id quod placet Pontifici merito praesumimus; consentium autem Episcopi atque Capituli ad ejusmodi mutationem solum pro Choro à Pio Quinto *loc. cit.* requirit, vel saltem pro usurpatione perpetua, non improbabiler asserimus. Excipe, nisi forte oblat praecipuum Superioris. Certe sic obstitit Mediolanensis Clericis Sancti Caroli lex, qui praecipuum suis imposuit, ne alio quàm Ambrosiano Officio uterentur: potuit enim Sanctus illius Vir id praecipere, quia sic oblectus est voluntati Pij Quinti relinquendis mores Ecclesiarum annis ducentis antiquiores.

34. Dicitur est autem (uno, vel altero die) ut tutissimam opinionem proponerem; nam caeterum adhuc benignius loquitur Sa. v. *Hor. Canonum 6. in utraque editione, tum genuina, tum expurgata*, absolute scilicet concedens extra Chorum posse quempiam dicere Officium Romanum. Probabiliter quidem: nam Pius Quintus dum dicit: *Quibus inveteratarum illud jus psallendi suum Officium non adimimus*, vlderet concedere privilegium privilegio autem utimur, quando volumus: merito autem deinde item Pius Quintus jubet pro Choro adhibendam esse praedictam licentiam, quia ad publicam mutationem publicum accedere consensum omnino deest.

35. Quaes. Licetne Episcopo suis subditis, vel Praelato suis Religiosis concedere licentiam recitandi privatim Officium in alio ex praedictis ritibus? Respondet Tancred. *de Rel. tract. 3. lib. 4. d. 1. num. 7.* probabile esse licere, ita tamen, ut quando fit dispensatio, per quam commutetur Officium proprii ritus Religionis, vel Diocesis in Romanum, minor causa exigatur, quia tunc fit conformatio, ut dictum est, cum iure communi, id quod etiam sine licentia posse privatim fieri, modo nos probabiliter insinuavimus: ad hoc autem, ut Romanum Breviarium mutetur in alienum major causa requiritur, alias esset nulla. Sic Tancreda ex mente, ut ait Suarj. Equidem approbo illius prius dictum; hoc posterius in quo supponit posse Praelatum Papa inferiorum, licentiam concedere dicente Breviario Romano in alienum, mihi diffidit reddidit, quia Pius Quintus prohibuit ejusmodi ritus alienos à Breviario Romano, solum concessit iis, qui ante ducentos annos eos ritus usurpaverunt: At Praelatus inferior non potest ire contra Leges Pontificis, praesertim in re extraordinaria, qualis haec sine dubio est. Ita Castr. Pal. alios citans *lib. 1. tract. 3. d. 6. p. 4. §. 8.*

Octava Difficultas.

De Officio assumendo ab alieno.

36. Cui ex beneficio preces Romanas recitandi verbum gratia, Mediolanum, fiatque Ambrosianus, Ambrosianum ei Officium indico, quia iam illius Ecclesiae Clericus effectus est: Ita idem *r. 2. tract. 7. d. 2. p. 2. num. 5.* Non tamen puto improbabile, posse Romanas preces retinere, quia ratione beneficii, quod ab eodem retinetur suppono, Romanus Clericus esse non desinit. Quod si Mediolani per parvam moram adit, non posse Ambrosianorum more psallere, docet Castr. Pal. *ibid.* quia licet Peregrino, ut aliàs diximus, liceat, si velit, leges sectari loci, saltem id tamen, quando aliquid obstat, ut quando privilegium quodpiam restringitur pro iis signatis, qui permanenter alicubi habitant: tale autem esse hoc privilegium de recitando Officio peculiari, diversòque à Romano, habetur in relata Pij Quinti Constitutione. Nihilominus puto posse, quia non invenio ejusmodi